

RIKE

PETRI CSATHÓ FERENC RŐL

Amikor 1967-ben Szegedre kerültem, még itt újságíróskodott a később szédületes karriert befutó Veress Miklós, fel-felbukkant Szepesi Attila, de a város költője – legalábbis a fiatalok számára – ő volt: Rike, azaz Petri Csathó Ferenc, akit a futballpályákon éppúgy számon tartottak, mint a lánykollégiumokban. Ő szervezte az Éva-presszóbeli költői esteket, amelyekért honorárium nem járt (egyszer még a kávémat is csak úgy tudtam kifizetni, hogy elszaladtam kölcsönkérni a közeli kollégiumba), de sokunk számára az első szereplési lehetőséget – mintegy a költővé avatást – jelentették. Rike ekkoriban tele volt életerővel, az én állandó félszégességgemmel szemben ő volt a megtestesült magabiztosság, nem is vártunk mást, mint hogy a nemzedékünkől először az ő kötete fog megjelenni. Az a könyv azóta is késik, miközben a vele egyívásúak, sőt, a nála tíz-tizenöt évvel fiatalabbak is tucatnyi kötetet adtak ki, nem mintha sokkal többet írtak volna (és – tegyük hozzá – nem mintha jobbat írtak, írtunk volna). Csak éppen volt valami Petri Feri harsogó jókedve mögött, amiről nem tudtunk vagy nem tulajdonítottunk neki jelentőséget, s amit egyetlen szóval lehet megnevezni: Ebes. Ide, a hortobágyi Ebesre telepítették ki a Petri-családot 1952-ben, itt élte át hat-hét éves gyerekként a Rákosi-korszak minden iszonyát és nyomorúságát, innen tért vissza X-es – azaz osztályidegen származású – gyerekként; még középiskolába sem vették volna fel, bár kitűnő tanuló volt, ha nem nyer meg egy országos úttörő bajnokságot – futóként, s a súlyzózások és a betonpályán folyó futóedzések miatt ment tönkre a gerince harmincéves korára. Ebes, más szóval a félelem. Hogy bármikor leintheik, visszaküldhetik az utolsó padba, hogy bármikor kétségbe vonhatják nemcsak a tehetségét, hanem a szóláshoz, a létezéshez való jogát is. Ebes miatt nem mert az első visszautasítás után kötettel jelentkezni többé (pedig hány ilyen megértünk mi is, szerencsésebb vagy csak kitartóbb pályatársai!), Ebes miatt vállalt munkát a két szegedi napilap közül a sztálinistább szelleműnél, s írta a vezércikkeket maga is április 4-ére, október 11-re. A kitörési kísérlet – a szolnoki rádiónál töltött évek – után már a másikkal tért meg rovatvezetőnek, s úgy tetszett, beilleszkedett, költői ambícióiról lemondva – de a versírást (s még hozzá milyen remek versek írását) nem hagyva abba, élte az elvtársakkal komázó vezető újságírók életét, egészen addig, míg egyszer – igaz, két nagyfröccs után – jól be nem olvasott Győri elvtársnak, amikor az már nem volt olyan nagyon

nagy elvtárs, de ahhoz még elég nagy, hogy Rike röpjön... Ez már a nyolcvanas évek közepén volt, a nagy szélcsend, a szenilitásba fulladó nyitási kísérletek idején, amikor egy versért még folyóiratot lehetett betiltani, de ilyesmitől már senki sem ijedt meg, legfeljebb a betiltók. Barátai ekkoriban ismét megkeresték Rikét, állítsa már össze azt a kötetet, vagy legalább adja oda a kéziratokat, majd ők összerakják, talpálnak vele. Rike nem mondott nemet, sőt, megköszönte a segítséget, azt ígérte, egy hét múlva hozza a kéziratot. De Ebes nem engedte, ismét nem engedte; a Gulyás-testvérek filmjében elhangzott, erről szóló torokszorító vallomás sem került a filmbe. És közben a betegségek, a magánéleti válságok, a munkahelyek közti hányódás, végül a rokkantnyugdíj nyomorúságos menedéke. A másik Petri (Petri György), aki miatt az anyai Csathó nevet fel kellett vennie, közben diadalmasan visszatért belső emigrációjából, alkohol-roncsolta szervezettel is sorra adta ki a könyveit, melyeknek könyvtárnyi irodalma keletkezett, Rikénél meg maradt az évi négy-öt vers a *Tiszatáj*ban, olykor a *Kortárs*ban, legteljesebb versgyűjteménye ma is az 1979-ben kiadott szegedi antológiában, a *Gazdátlan hajók*ban olvasható. Él tovább a „vidék vidékén”, írja végletekig lecsupaszított nyelvű, atommag-tömörségű verseit, és közben már felnőtt fia – az őt példaképnek tekintő Petri Vereb Gábor – pályafutását egyengeti. Tanúja voltam egy közös fellépésüknek – torokszorító volt az is.

Mit kívánhatnék Petri Csathó Ferenc sok vihart kiállt hajójának, összegyűjtésre, kiadásra való életművének? Egy csendes öblöt, termékeny, nyugodt éveket és a kötetet – a KÖTET-et – de most már igazán – mindannyiunk örömére, vigaszul az elvesztett-elvett évekért.

[Szegedi Rádió, 1993]

[**\(Tiszatáj, 1994. május.\)**](#)

(A [**Baka István művei. Publicisztikák, beszélgetések**](#) című kötetből)

[← Előző oldal](#)

[Következő oldal →](#)